

Національний архівний фонд та доступ до архівів репресованих органів комуністичного тоталітарного режиму 1917 – 1991 рр. :

анотований бібліографічний список

2019. – Вип. 2. – 6 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. Гаврилов С. "Красный Николаев": между "молотом" Троцкого и "наковальной" Сталина / Сергей Гаврилов // Юж. правда. — 2018. — 15 – 18 дек. (№ 149/150). — С. 6. На основі матеріалів закритих архівів НК – ОДПУ – НКВС – КДБ, що знайшли відображення у монографії докторів історичних наук Оксани Киянської та Давида Фельдмана "Нариси історії радянської літератури і журналістики 1920-х – 1930-років: портрети і скандали", висвітлено історію газети "Красный Николаев" 1920-х років. Саме на сторінках цієї газети у 1924 – 1925 роках, після смерті Леніна, стартувала жорстка боротьба за владу двох більшовицьких еліт, які очолювали Сталін і Троцький. У цей період редакція повітової газети опинилась між молотом і кувалдою. Розглянуто особливості партійної боротьби тих часів, діяльність ключових політичних фігур країни (Сталіна, Троцького, Дзержинського та ін.), а також яскраві постаті представників редакції газети "Красный Николаев".

2. Голуб І. День архівіста відзначили прем'єрою / Ірина Голуб // Вісті (Бориспіль). — 2018. — 28 груд. (№ 51). — С. 6. Подано інформацію, що 24 грудня 2018 року Україна відзначала День працівника архівних установ. Урочистості з нагоди свята працівників архівної справи проходили 21 грудня в Бориспільському муніципальному театрі "Березіль". Указано, що начальник архівного відділу Борисполя отримала подяку від Київської обласної державної адміністрації. Зазначено, що архів Бориспільської міської ради десятки років займає перше місце в області.

3. Кметюк І. Із гір Карпат несеться гомін волі : [про С. Бандеру, УПА, ОУН] / Іван Кметюк. — Надвірна : Надвірнян. друк., 2018. — 354, [1] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А793102.** *На основі архівних документів, світлин розкрито правду про національно-визвольну повстанську боротьбу 1940 – 1950 років та героїську сторінку сучасної боротьби за незалежність України. Розглянуто роль Степана Бандери у національно-визвольному русі ХХ століття.*

4. Кучерук А. ”Коновальца заманили в Нідерланды и подсунили ему пакет со взрывчаткой” / Александр Кучерук ; беседовал Игорь Осипчук // Факты и коммент. — 2019. — 7 – 13 февр. (№ 5). — С. 29. *Йдеться про те, що музей історії Української революції 1917 – 1921 років отримав з архіву поліції Роттердаму (Нідерланди) кольорову копію кримінальної справи щодо вбивства 23 травня 1938 року у Роттердамі одного із засновників і першого керівника Організації українських націоналістів (ОУН) Євгена Коновальця. В інтерв'ю завідувач музею Олександр Кучерук розповів про підобиці вбивства НКВС лідера ОУН, якого Сталін вважав найлютішим ворогом більшовитської імперії, а також про те, як архівні документи потрапили до музею.*

5. Лук'янчук Г. Презентація записів пісень та календаря визвольних змагань 1917 – 1921рр. / Георгій Лук'янчук // Слово Просвіти. — 2019. — 31 січ. – 6 лют. (ч. 5). — С. 5. *Йдеться про презентацію Українським Інститутом національної пам'яті до 100-річчя Акта Злуки та Соборності своїх нових проектів. Зокрема, голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович та Павло Подобєд презентували ілюстровані настінні календарі ”Військова еліта Української революції 1917 – 1921 рр.” на 2019 рік; Олена Охрімчук – гру для мобільних пристроїв, створену на основі настільної гри ”Українська революція 1917 – 1921 рр.” Народний артист України Тарас Компаніченко презентував аудіоальбом ”Пісні Української революції” – спільний проект гурту ”Хорєя Козацька” та Українського інституту національної пам'яті, приурочений до 100-річчя Соборності. Тарас Компаніченко працював над збіркою, що за підтримки Українського інституту*

національної пам'яті записана на два диски, цілих тридцять років. Пісню за піснею, які активно співали у 1917 – 1921 роках, він відшукував у закритих фондах бібліотек, в музеях, архівах, в експедиціях краєм. Він розповів: "Твори, що увійшли до цієї музичної збірки, – це довголітній результат пошуку правдивих музичних пам'яток про ту, унікальну своїм національним пробудженням, епоху. Усі ці твори були активно співані на великих і малих сценах України в 1917- 1921 роках на урочистих подіях, військових мітингах, при відновленні "Просвіт", відкритті гімназій та університетів. Багато творів були забуті і не звучали в Україні майже століття". Їхню мистецьку й історичну цінність неможливо переоцінити. Текст: <http://slovoprosvity.org/2019/01/31/prezentatsiya-zapysiv-pisen-ta-kalendarya-vyzvolnyh-zmahan-1917-1921rr/>

6. Міщенко І. Луганщина в День Соборності з'єднає Україну : обласний музей та архів відкрили постаті, які сприяли українській державності / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 22 січ. (№ 13). — С. 24. Йдеться про оприлюднення співробітниками Луганського обласного краєзнавчого музею та Державного архіву Луганської області матеріалів про уродженців Луганщини, які воювали у лавах Армії Української Народної Республіки (УНР). Зазначено, що на Новоайдарщині та Сватівщині останнім часом встановлено меморіальні дошки, присвячені героям, а в обласному музеї відкрито виставку, присвячену видатним землякам – патріотам України. "Тепер як ніколи гостро стоїть питання соборності України. Цей день має нагадувати, якими зусиллями добилися її предки. Наші мужні захисники, як і 100 років тому, обстоюють незалежність нашої держави. Нині, врахувавши всі помилки минулого, розуміємо, що майбутнє Української держави залежить від нашої єдності та прагнення жити в єдиній, незалежній соборній Україні, на вітвар якої було покладено тисячі життів", – наголосила директор Державного архіву Луганської області Катерина Безгинська. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/luganshina-v-den-sobornosti-zyednaye-ukrayinu/>

7. Новий бідон з архівом ОУН і УПА знайшли на Прикарпатті / прес-служба ЦДВР // Шлях перемоги. — 2019. — 6 лют. (№ 6). — С. 6. *Йдеться про те, що 12 січня 2019 року в Рогатинському районі Івано-Франківської області місцеві мешканці в лісі між селами Воронів та Руда знайшли бідон із документами українського визвольного руху – документи підпілля Організації Українських Націоналістів (ОУН) та Української Повстанської Армії (УПА), що датуються 1945 – 1946 роками. Пошуковці Володимир Дзера та Тарас Веркалець передали цінну знахідку в Рогатинський музей "Опілля" Руслану Забілому. Генеральний директор Національного музею-меморіалу "Тюрма на Лонцького" Руслан Забілий розповів, що в цілому архів дуже добре зберігся, тому після реставрації архіву в Національному музею-меморіалу "Тюрма на Лонцького", документи будуть оцифровані Центром досліджень визвольного руху й завантажені у відкритий доступ на сайт Електронного архіву українського визвольного руху. (<http://avr.org.ua/>). Текст: <http://ukrpohliad.org/national-memory/novyj-bidon-z-arhivom-oun-i-upa-znajshly-na-prykarpatti.html>*

8. Список репресованої літератури : док. і матеріали : [заборонені вид. 1920-30-х рр.] / упоряд. Сергій Білокінь ; [ред. Ю. Буряк]. — Київ : Укр. пропілеї, 2018. — 517, [1] с. : табл. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б358417.* Зазначено, що літературно-культурологічний проект "Список репресованої літератури" передбачає дослідження і оприлюднення на широкий загал раніше не публікованого переліку заборонених в Україні видань як свідчення тоталітарної цензури комуністичного режиму. Проект дає змогу відновити історичну справедливість та повернути в культурний та науковий обіг значну кількість знакових вітчизняних видань, залишених на маргінесах з ідеологічних міркувань.

9. Традиційна культура в умовах глобалізації: збереження автентичності та розвиток креативних індустрій : матеріали наук.-практ. конф., 22–23 черв. 2018 р., [м. Харків] / Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін., Обл. орг.-метод. центр культури і мистецтва ; [редкол.: Л. Г.

Омельченко, О. Г. Бугайченко, Н. М. Роман]. — Харків : Друкарня Мадрид, 2018. — 465 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A792960**. *Зі змісту: Роль архівних установ та ретроспективної документальної інформації у збереженні автентичності та розвитку креативних індустрій України / М. М. Роман. — С. 330-332.*

10. Шуміліна О. Значення архівних установ у вивченні давніх етапів української музичної культури / О. Шуміліна // Мистец. культура: історія, теорія, методологія : тези доп. Всеукр. наук. конф. : (Львів, 30 листоп. 2018 р.) / Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника, Ін-т дослідж. бібл. мистец. ресурсів, Муз.-меморіал. музей Соломії Крушельницької у Львові ; [ред.-упоряд. В. Пасічник]. — Львів : Растр-7, 2018. — С. 165-166. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A793332. *Зазначено, що суттєвою проблемою у вивченні давніх етапів української музичної культури є переміщення документів і перешифровка архівних фондів. Це унеможлиблює швидкий доступ до документів і потребує значних зусиль для розшуку. Також проблемою є те, що документальні джерела знаходяться в архівних установах інших країн, де свого часу проживали і працювали українські музиканти, або куди входили українські землі.***

11. Шуткевич О. Унікальні документи часів Директорії / Олеся Шуткевич // День. — 2019. — 7 лют. (№ 22). — С. 2. Подано інформацію, що Державний архів у Вінницькій області представив відцифровані копії архівних документів, які відображають державотворчу діяльність Директорії УНР у Вінниці. У матеріалах можна знайти адреси міністерств та відомств, які діяли в місті, перелік законів, циркулярів та розпоряджень Директорії, ухвалених у Вінниці, а саме: "Про місцеві конгреси", "Про землю", "Про реформу судової влади", "Про запровадження в усіх вищих школах лектури українською мовою" та ін. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/unikalni-dokumenty-chasiv-dyrektoriyi>

Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади

Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого

Відповідальний за випуск: Зайченко Н.Я.

13.02.2019